

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ЗАСНУВАННЯ
2002
ЖОВТЕНЬ
Число 10 (202)
КИЇВ 2018

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

МИ незнищенні

У ці погожі вересневі дні Чернігівщина відзначала 75-і роковини визволення від фашистських загарбників. Відзначала, скажімо так, знову "з сльозами на очах" – бо на сході України гримлять вибухи, бо там гинуть і наші славні сини Сіверського краю, бо на стінах шкіль, хаток прикипають болем меморіальні дошки, з яких на сучасників дивляться молоді очі героїв. Історія нічому не навчає, як свідчить життя...

У ці осінні години німецькі ветерани згадують свою обпечену вогнем молодість і радість, яка тоді звеселяла серце. Чернігово-Прип'ятська операція увійшла в вітчизняну історію як приклад талановитої стратегії командування, як один із переломних моментів гігантського протистояння двох світів. Але за всім цим не забуваймо і про долю полишених напризволяще наших земляків в сорок першому, про підневільне існування беззахисних мирних жителів.

75 сіл Сіверщини зійшли димом у вкрадене небо, понад 40 тисяч юнаків і дівчат забрали в рабство. А скільки загинуло в німецьких та угорських катівнях, скільки покалічилося духовно!

А скільки тисяч тих, хто не по своїй волі опинився між двох вогнів, кинули без зброї, навіть не вдягнувши в армійські строї, на форсування Дніпра, аби знищити так званих "зрадників". Та хто кого

своїми мозолями годували армію та й про верховод не забували, що встигли повивозити в безмежні російські простори заводи з фабриками, і худобу повиводити, і хліб на стеблі попалити?

Відомо, що історію завжди переписували під себе різні вожді. Але вона нетлінна, вперта, вона проривається через усі фальшування жорстокою правдою фактів. І якщо нам цинічно заявляють нині, що Росія могла б перемогти в тій війні і сама, то де ж ті 7 мільйонів українців у сірих армійських шинелях, половина з яких не повернулася на береги Дніпра чи Десни, де 40 відсотків від загальносоюзних матеріальних втрат, які завдала та війна Україні? Не заховаєш нічого, не

зрадив: кремлівські стратеги, що не зуміли дати відсіч ворогу, захистити мирне населення, чи мільйони хліборобів та робітників, що

заглушиш громом "градів", які знову умертвляють українську землю під наводкою новітнього московського фюрера.

Саме тому з такою любов'ю ми відзначаємо на Покрову День захисника України, бо ми – вічні козаки!

Згадуючи події, які назавжди вписалися в скрижалі історії нашої любої Сіверщини три чверті століття тому, будьмо гордими тими героями й жертвами, що не дозволили

Відомо, що історію завжди переписували під себе різні вожді. Але вона нетлінна, вперта, вона проривається через усі фальшування жорстокою правдою фактів.

затоптати вічний український слід на святій землі. Віримо, що й нині козацький дух збереже нашу дер-

жавну незнищенність – за неї вже полягли мільйони, для неї народжуються нові мільйони.

Зі святом вас, дорогі земляки!

Рада ГО
"Товариство Чернігівське
земляцтво" в Києві.

Кожному мила своя сторона.
Григорій СКОВОРОДА

У ЖОВТНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

КОСЯНЕНКО Іван Омелянович – 90-ліття. Народився 15 жовтня 1928 року в Сосниці. Доросле життя почалося у 1941 році. Допомігав партизанам переправлятися ночами через річку Убідь. Був призваний в морську школу Дніпровської флотилії. Пізніше служив у 179 авіаційному полку, після звільнення в запас працював у різних науково-дослідних та проєктних інститутах, зараз – голова Наглядової ради товариства ветеранів "Дніпровська військова флотилія".

ІНОГДА Володимир Вікторович – 90-ліття. Народився 16 жовтня 1928 року в с. Семакі Любецького (нині – Ріпкинського) р-ну. Близько 40 років працював учителем у Радулівській середній школі. Педагог за покликанням, історик, краєзнавець, археолог. Нагороджений відзнакою "Відмінник народної освіти", медаллю "Ветеран праці".

ШИДЛОВСЬКИЙ Анатолій Корнійович – 85-ліття. Народився 10 жовтня 1933 року в с. Веприк Бобровицького р-ну. Доктор технічних наук, професор, радник Президента НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України. Нагороджений орденами "За заслуги" III ступеня, "Знак Пошани". Автор (співавтор) понад 500 наукових праць, зокрема близько 20 монографій, понад 170 винаходів і патентів, двох відкриттів.

САВЧЕНКО Леонід Іванович – 85-ліття. Народився 11 жовтня 1933 року в с. Пекарів Сосницького р-ну. Працював на керівних посадах по нагляду за вибухопожежною безпекою на об'єктах підвищеної безпеки у Держгіртехнагляді України. Ветеран праці. Нагороджений орденом "Знак Пошани", Подякою Українського республіканського комітету захисту миру, знаком відмінника Міністерства хлібопродуктів СРСР, почесним знаком Комітету народного контролю СРСР.

ЛИТВИН Ольга Кузьмівна – 80-ліття. Народилася 18 жовтня 1933 року в с. Жуківка Куликівського р-ну. Працювала доцентом історичного факультету Київського Національного університету ім. Т. Г. Шевченка. Кандидат історичних наук. Автор ряду наукових праць з історії, навчальних та методичних посібників.

МЕЛЬНИЧУК Василь Іванович – 80-ліття. Народився 5 жовтня 1938 року в с. Браниця Бобровицького р-ну. Останнім часом працював виконробом Київводоканалу.

ЯКУБА Василь Іванович – 75-річчя. Народився 1 жовтня 1943 року в Прилуках. Працював спеціальним кореспондентом газети "М'яса індустрія".

КАШИЧ Михайло Олександрович – 75-річчя. Народився 31 жовтня 1943 року в с. Авдіївка Сосницького р-ну. Останнім часом працював водієм автобусного парку №7 КП "Київпаstrанс". Нагороджений багатьма медалями та почесними грамотами.

ГУРИНЕНКО Ганна Павлівна – 70-річчя. Народилася 1 жовтня 1948 року в м. Остер Козелецького р-ну.

ОЦУН Микола Петрович – 70-річчя. Народився 1 жовтня 1948 року в с. Соболівка Броварського р-ну Київської області (батьки родом із Козелецького р-ну). Служив у центральному апараті МВС України. Учасник ліквідації аварії на ЧАЕС.

СОБОРА Анатолій Іванович – 70-річчя. Народився 2 жовтня 1948 року в с. Халимонове Бахмацького р-ну. Пройшов життєвий шлях військового від рядового до генерала. Готував полк до бойових дій в Афганістані, вводив підрозділ миротворців до Косово й очолював контингент українських військових в Іраку. Генерал-лейтенант у відставці, почесний член Ради Чернігівського земляцтва.

ПАШКО Дмитро Михайлович – 75-річчя. Народився 5 жовтня 1948 року в с. Конятин Сосницького р-ну. Працював у інституті проблем матеріалознавства.

ПОЛЬКА (Глей) Надія Степанівна – 70-річчя. Народилася 8 жовтня 1948 року в с. Старий Глибів Козелецького р-ну.

ПУХКАЛ Олександр Григорович – 70-річчя. Народився 15 жовтня 1948 року в с. Пальчики Бахмацького р-ну. Народний депутат України III-го скликання. Доктор наук з

державного управління, професор, заслужений працівник народної освіти, академік. Один з організаторів Товариства "Чернігівське земляцтво", керівник Бахмацького відділення.

ЖАДЬКО Людмила Іванівна – 70-річчя. Народилася 19 жовтня 1948 року в с. Монастирище Ічнянського р-ну. Працювала провідним бухгалтером "Автоводсервіс".

ПАНЧЕНКО Віра Миколаївна – 65-річчя. Народилася 1 жовтня 1953 року в с. Одинці Козелецького р-ну. Начальник відділу з благоустрою управління житлово-комунального господарства в м. Біла Церква.

ОЛЕШКО Віталій Миколайович – 65-річчя. Народився 2 жовтня 1953 року в с. Кобижча Бобровицького р-ну. Працював заступником начальника Інституту підготовки слідчих та криміналістів Національної академії внутрішніх справ.

ЗАБІЯКА Іван Михайлович – 65-річчя. Народився 7 жовтня 1953 року в с. Українське Талалаївського р-ну. Доцент кафедри соціальних комунікацій Інституту журналістики КНУ ім. Т. Г. Шевченка. Кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, член Національної спілки журналістів України, лауреат Чернігівської обласної премії ім. М. Коцюбинського.

МІХНО Ольга Андріївна – 65-річчя. Народилася 9 жовтня 1953 року в с. Воловиця Борзнянського р-ну. Працювала начальником відділу оцінки Фонду державного майна України по Києву.

ЕСИПЕНКО Дмитро Миколайович – 60-річчя. Народився 16 жовтня 1953 року в с. Рудня Сосницького р-ну. Працює директором Українського центру духовної культури. Кандидат філологічних наук, заслужений працівник культури України, відзначений Почесним знаком Товариства "Чернігівське земляцтво".

МАКСЮТА Микола Миколайович – 65-річчя. Народився 10 жовтня 1953 року в с. Заудайка Ічнянського р-ну. Працював начальником управління по боротьбі з особливо тяжкими злочинами проти особи МВС України, начальник аналітичного відділу ПАТ "Укрнафта".

МОРОЗ Валентина Миколаївна – 65-річчя. Народилася 18 жовтня 1953 року в с. Озеряни Бобровицького р-ну. Працювала завідувачем сектору Апарату Верховної Ради України.

МАЛИШ Леонід Володимирович – 65-річчя. Народився 31 жовтня 1953 року в с. Нова Гуринівка Корюківського р-ну. Останнім часом працював секретарем Корюківської міської ради.

ХОМ'ЯК Валентина Іванівна – 60-річчя. Народилася 4 жовтня 1958 року в с. Мамекіне Новгород-Сіверського р-ну. Працює бухгалтером ТОВ ВТК "Каштан".

ШЕВЧЕНКО Олександр Сергійович – 60-річчя. Народився 8 жовтня 1958 року в с. Курінь Бахмацького р-ну. Кандидат технічних наук, колишній директор республіканського науково-технічного центру "Інтелект".

ІВУСЬ Михайло Олексійович – 60-річчя. Народився 13 жовтня 1958 року в с. Котів Козелецького р-ну. Вчитель історії України.

КОЧАН Валентина Миколаївна – 55-річчя. Народилася 14 жовтня 1958 року в с. Красностав Борзнянського р-ну. Вчитель-філолог. Автор збірки віршів.

ЩЕГЛЮК Володимир Григорович – 60-річчя. Народився 17 жовтня 1958 року в с. Ярославка Бобровицького р-ну. Керівник ПП "Щеглюк".

КОРОТЕНКО Тетяна Михайлівна – 60-річчя. Народилася 20 жовтня 1958 року в с. Шаповалівка Борзнянського р-ну. Працює начальником відділу управління праці та соціального захисту Дніпровської райдержадміністрації Києва.

ЄВМЕНЕНКО Валентина Олексіївна – 55-річчя. Народилася 27 жовтня 1963 року в с. Червоні Партизани Носівського р-ну. Член Київської організації художників.

ПОПЕЛИМ Тетяна Олексіївна – 55-річчя. Народилася 28 жовтня 1963 року в смт. Березна. Перекладач іноземних мов.

Дорогі земляки!

Рада ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

На землі козацькій

Черкаське земляцтво "Шевченків край" у м. Києві (голова Ради земляцтва Герой України Петро Степанович Шилюк), як координатор Асоціації земляцтв, в останній день літа організувало для членів громади і представників інших земляцтв Києва ознайомчу поїздку до Умані. Ця поїздка була анонсована ще під час урочистої церемонії передачі повноважень координатора в липні у Володимирському соборі Києва. До організації поїздки доклали чималих зусиль виконавча дирекція та члени Ради земляцтва – Павло Панченко, Юрій Маловічко та Борис Пономаренко.

На кордоні делегацію запашним короваєм зустріли керівники Уманщини, які запропонували розпочати знайомство з огляду всевітньо відомого рукотворного Національного дендрологічного парку "Софіївка", об'єкту природо-заповідного фонду та історико-культурної спадщини України. Відвідувачі мали нагоду поринути у світ історичних знахідок і легенд про створення парку, міфічних образів, витворів садово-паркового мистецтва. Гості полишали дендропарк під супровід уманських музик.

Потім побували у Родниківській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів імені Т.Г. Шевченка – інноваційного навчального закладу району. Сільська школа неподалік Умані приваблює облаштованою територією та сяючим виглядом. А чого варті класи і кабінети з інтерактивними дошками та мультимедійною технікою! Особлива гордість школи – новий клас інформатики та конструктор Лего, з яким можуть працювати діти різного віку. Директор школи Олександра Слупицька розповідає, що колективу дуже хотілося створити такі умови для школярів, аби вони з любов'ю приходили сюди і вчилися берегти своє, рідне. На навчання до школи потяглися не лише місцеві діти, а й уманські. Музей-світлиця народознавства, нові підручники, парти, зошити, дешеве харчування – всього не перелічити. І все це зроблене за сприяння та допомоги директора КСП "Родниківка" Сергія Войченка, сільського голови Руслана Яремчука та інших.

Далі ми познайомилися з селом Берестівець – перлинкою Уманщини – взірцем для всієї Черкащини, з елементами європейських стандартів. Сільський староста Галина Панасюк розповіла, що до Дня незалежності урочисто відкрили новий стадіон з критими трибунами і живою

травою, про парк у центрі села з фонтаном та квітучими клумбами й вазонами, про плани на майбутнє. Виявляється, і тут є меценати, для яких батьківщина починається зі свого оновленого села, освітленої і упорядкованої вулиці, очищеного та зарибленого ставка. Особливу увагу розвитку села надає депутат Паланської ОТГ, меценат, директор ТОВ "Берестівець" Василь Чекаленко.

Окрім того, членам групи вдалося виділити час для того, щоб відвідати в Умані квартал, де знаходиться місце поховання раббі Нахмана, якого брацлавські хасиди вшановують як святого. А ще на шляху до Умані учасники поїздки відвідали музей мотоциклетної техніки минулих років, розташований у комплексі "Застава".

В поїздки подорожніх супроводжували керівник Уманської РДА Євген Данченко, голова райради Оксана Супрунець та директор "Софіївки" Іван Косенко, відповідно до об'єктів перебування, щиро ділилися таємницями господарювання у нинішніх непростих умовах та планами на майбутнє.

В подальших планах Черкаського земляцтва на найближчі місяці – організація цілої низки культурних акцій та ознайомчих поїздок по історичних місцях славної Черкащини: відвідання музею-заповідника Тараса Шевченка в Каневі, поховання державного діяча Гетьмана Війська Запорозького Богдана Хмельницького у збудованій ним Іллінській церкві в селі Суботів біля Чигирини, ознайомлення з творчістю українського поета і журналіста, шістдесятника Василя Симоненка в Черкаському літературно-меморіальному музеї, присвяченому життю і творчості українського поета, та інше.

Кожне земляцтво-координатор Асоціації має почесну місію – ознайомлення колег з власною малою батьківщиною. Черкаське земляцтво з великим задоволенням виконує це приємне завдання, показуючи приклад любові до рідного Шевченкового краю.

Леонід ГРУШЕВИЙ,
член Ради земляцтва
"Шевченків край"
Фото Ганни СКРИПКИ

Вклонімося великим тим рокам...

У вересні ми відсвяткували 75-ту річницю визволення Чернігівщини від німецько-фашистської окупації. А 28 жовтня громадяни нашої держави відзначатимуть 74-річчя звільнення України від німецького агресора. Проте, на жаль, заявляти про мирне небо над нашою країною ми не можемо.

А тому знову і знову Вічний вогонь обпикатиме наші серця. У низькому поклоні та в пошані земляки схиляють голови перед пам'яттю тих, хто віддав своє життя в тій війні, перед ветеранами, яких із кожним роком залишається з нами все менше. Тож нехай пам'ять нас ніколи не зрадить по дорозі до священного вогню...

Це свято вже четвертий рік наповнюється новим змістом – адже українці знову боронять власну державу від зовнішнього агресора, а тому сучасникам, напевно, легше зрозуміти тих, хто свого часу виганяв окупантів.

Чернігівщина достойно вшанувала своїх визволителів. В містах, селищах та селах були проведені урочисті заходи з нагоди визволення від окупантів. Представники нашого земляцтва взяли активну участь у заходах на своїй малій Батьківщині.

22 вересня Україна на державному рівні відзначила День партизанської слави. На Чернігівщині партизансько-підпільний рух не давав спокою окупантам, завдавав їм суттєвих втрат, підтримував населення. Особливо ефективність діяльності партизанів підвищилася, коли їх дії стали координуватися з єдиного органу – Українського штабу партизанського руху. Цей рух був справжнім партизанським 5-м Українським фронтом, у доповнення до чотирьох українських фронтів діючої армії.

До речі, і визволення нашої рідної Чернігівщини почалось 2 червня 1943 р. з визволення містечка Тупичів партизанськими загоном під командуванням М. Тарануценка.

За мужність і героїзм, виявлені в боротьбі з ворогом, 200 тисяч партизанів і підпільників нагороджено орденами і медалями, 223 з них стали Героями Радянського Союзу. Сучасним жителям окупованих територій України є з кого брати приклад.

Чернігівщина – це край партизанської слави. І сьогодні в нашому строю ветеранів війни ми пишаємось земляками, причетними до тих подій: це заступник ветеранського об'єднання земляцтва Владислав Рейський, Леонід Могильний, Марія Ракитнянська-Нечаєва, Василь Устименко. Вони й сьогодні є живими свідками тих буремних подій.

Ми пишаємось вашим їхнім подвигом і життєвою позицією.

Сергій Кудін,
голова відділення
учасників бойових дій

Загинув ще один земляк

Не дивлячись на дію "шкільного" перемир'я, російські окупанти та сепаратисти продовжують бойові дії. Під час обстрілу українських позицій з протитанкових гранатометів і мінометів поблизу села Водяне Волноваського району Донецької області 5 вересня 2018 року загинув старший матрос Максим Авдієнко.

Він народився 29 січня 1998 року у селі Гірськ Сновського району. У 2013 році закінчив 9 класів Гірської загальноосвітньої школи I–II ступенів і вступив до Сновського вищого професійного училища

лісового господарства за спеціальністю "озеленювач, лісник, егер".

Завершивши навчання, підписав контракт і в липні 2016 року пішов боронити незалежність і суверенітет України. Після навчального центру проходив військову службу в зенітно-артилерійському підрозділі 36-ї окремої бригади морської піхоти.

Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким Максима Авдієнка.

Лариса МОЦАР

Сосниця гучно та видовишно приймала гостей з нагоди 124-ї річниці від дня народження Олександра Довженка, Дня українського кіно та Дня міста.

Привітати сосничан зі святом прибули перший заступник голови Чернігівської облради Валентин Мельничук, перший заступник голови Чернівецької облради Інга Маковецька, народні депутати України Василь Амелюченко і Анатолій Євлахов, Бахмацький міський голова Павло Шимко, депутати обласної ради Дмитро Блауш і Володимир Селянський.

Довженкова Сосниця

Сосницьке відділення Чернігівського земляцтва на святкових заходах представляла делегація на чолі з Ніною Грицай – в минулому керівником Сосницького району, котра внесла значний вклад у економічний, культурний і соціальний розвиток Довженкового краю, зробила багато для належного вшанування пам'яті Олександра Петровича.

Любив і Буковину Олександр Довженко, Буковина любила та любить Олександра Довженка. Не випадково разом з Інгою Маковецькою на свято до сосничан прибула чисельна делегація з Буковини, до якої увійшли виконавчач обов'язків голови Кіцманської райдержадміністрації Юрій Косар, Брусицький сільський голова Іван Загарій, Шипинський сільський голова Василь Наявчук, підприємець, кінознавець Орест Богдан, директор комунального учбово-методичного центру культури Буковини Микола Шкрібляк.

Святкові заходи розпочалися на садибі Сосницького літературно-меморіального музею Олександра

Довженка, де від Національної спілки кінематографістів України також була присутня делегація на чолі з українським кінокритиком, кінознавцем, кіносценаристом, лауреатом Державної премії України імені Олександра Довженка Сергієм Тримбачем.

Продовжилось святкування на центральній площі селища, де на сосничан і гостей чекала досить різноманітна і яскрава програма.

Після вступного слова Сосницького селищного голови – голови ОТГ Андрія Портного привітання виголосили гості.

Ніна Грицай привітала всіх зі святом, а також зупинилася на тому, що наступного року буде відзначатися 125-річчя від дня народження Олександра Довженка. Ніна Дмитрівна, зокрема, нагадала, що залишаються не реалізованими ініціативи Сосницького відділення земляцтва щодо надання Сосницькому літературно-меморіальному музею статусу національного і присвоєння Олександрові Довженку звання Героя України посмертно. Формально ці ініціативи підтримані в облдержадміністрації та Міністерстві України, але фактично заморожені. Вона також нагадала, що й про питання будівництва нового музейного комплексу вже не згадується ні в Чернігові, ні в Києві, хоча вже двічі потрачені кошти на проектно-кошторисну документацію. Прикро, що правління Національної спілки кінематог-

рафістів України не тільки не підтримує, а навпаки всіляко гальмує все це.

Цього року не було традиційної ходи працівників підприємств, організацій та установ райцентру, а також представників інших сільських громад перед сценою. Це показало, що сосничани відмовилися від традиції, започаткованої ще за радянських часів.

Крім того, на святі зафіксовано Рекорд України – майстер з Сосниці сплів з лози найбільшу корзину. Ще минулої зими Євген Косяненко виготовив найменшого кошика – його розмір 2 на 3 сантиметри. Тоді друзі йому порадили виготовити найбільший кошик, щоб встановити рекорд України. Так був сплетений величезний кошик з лози, на виготовлення якого майстер потратив два місяці роботи та лози кілька причепів до автомобіля. Лозу він нарізав на берегах Десни та Сейму. З написом "рекорд України" кошик розмістили біля сцени, потім його заповнили діти – всього в ньому вмістилися 62 дитини.

Народні умільці Сосниччини порадували гостей свята цікавими виставками виробів власного виробництва. Цікавими були фестивалі традиційних сосницьких страв, дитячі атракціони, спортивні змагання. Надзвичайно приємно, що у святі брали участь різні покоління: від найстарших до наймолодших. Діти були в святкових костюмах, створили цілі галереї з малюнків.

Концертну програму місцевих аматорських колективів продовжили виступи циркового колективу з смт. Макошине і артистів Чернігівського обласного філармонійного центру.

Валентина МОВЧАН

МОЇ

Погожого літнього дня заступник голови Бобрівського відділення столичного земляцтва Василь Заболотний разом із земляками святкував День села Марківці. Цьогорічне свято пройшло під девізом "Моє село – моя родина" і вже традиційно в залі сільського Будинку культури був аншлаг.

Марківці

До вітального слова запрошували почесних гостей – першого заступника генерального директора ТОВ "Земля і воля" Василя Нестерука, відомого патріота малої батьківщини Василя Заболотного. Вже не вперше на подібне святкування завітав відомий поет-пісняр Олександр Демиденко. Цього разу подарунком марківчанам від Олександра Степановича стала презентація його пісні "Мої Марківці".

Вітала жителів села і гостей свята в.о. старости Марковецького старостинського округу, ведуча дійства Тетяна Сугоняко. Тетяна Миколаївна також висловила подяку та вручила подарунки односельцям, які беруть активну участь в громадському житті громади. Привітання землякам від імені педагогічного колективу місцевої школи озвучила завуч Алла Козачук.

Сільські аматори сцени підготували чудовий концерт. Оплески лунали на адресу фольклорного ансамблю "Марківчанка" (художній керівник Галина Трегуб), вихованців дитячого садка "Казка", учнів Марковецької ЗОШ І-ІІІ ст., дуету у складі Антоніни Гапоненко та Любові Ко-

ноніченко, Ольги Магденко, Олександра Данильченка. Успішним видався дебют Марковецьких тріоїстих музик, про що свідчили бурхливі аплодисменти.

Зал сільського Будинку культури прикрасила виставка народних умільців "Від минушнини до сучасності". Серед інших робіт вже традиційно на ній були представлені вишивки бісером Олександра Данильченка. Олександр Андрійович, до того ж, бере активну участь в громадському житті села. Любить співати українські пісні. Без його виступів не обходиться жодний мистецький сільський захід.

Гамірно і багатолюдно було в цей день не лише в залі, а і біля Будинку культури. Тут розташувалися батути, виїзна торгівля. Весело мали можливість провести час як дорослі, так і дітлахи. Всіх бажаючих пригощали смачною козацькою кашею. Продавалися безпрограшні лотерейні квитки. Звучала весела музика, яка так і звала до танцю. А яке ж свято та й без дискотеки?! Ось так дружно і організовано, весело і цікаво марківчани відсвяткували День села!

Людмила ХВОЯ,
м. Бобрівця

ВЕЛИЧАЛЬНА

*Дорогий Андрій Михайлович Пінчук,
Наш славетний вересневий ювіляр!
Під вітальних здравниць щедрий перегук
В Марківцях за Вас дзвенять*

святкові чари.

*От набігло й Вам сімдесят п'ять,
Це знаменна й визначна у долі дата.
В рідному селі Вас знає кожна п'ядь,
Адже тут Ваш рід, свята родина й хата.
В Марківцях дитинство Ваше відцвіло,
Тут з ровесниками Ви ходили в школу,
Тут відчувли світле батьківське тепло,
Що в житті не забувається ніколи.
Потім Ви вступили в Києві у вуз,
Вивчилися на знаного юриста,
Й до зірок злетіла мрія-чорногуз,
Бо у Вас душа ясна, стрімка і чиста.
Чесний Ви, порядний, сильний, вольовий
З чуйним мудрим серцем й*

світлим думками.

*Праведний і світлий шлях Ваш головний,
Загартований кипучими трудами,
Совісний, як кажуть, з ніг до голови
Й не забули, як в хвилюючу хвилину
Стрілись з Ганною Федотівною Ви
І весь вік свою кохаєте дружину.
Це ж із нею Ви для щастя нажили
Сина Олександра й милу доню Лізу,
Й внуків Таню і Мар'яну принесли
Вам лелеки для безцінного сюрпризу.
Хай же ювілейні дзвони красно б'ють
Вам у цю сімдесят п'яту роковину,
І сто літ в житті зозулі накують
Й щоб були Ви при здоров'ї безупину.
Зичим Вам, преславний наш Пінчук,
Щастя і любові повну-повну чашу,
Хай луна литає вересневий звук
І Господь оберігає долю Вашу!*

Марківецька громада

Джерело

Вже рік не має з нами нашого відомого земляка Миколи Прокоповича Компанця. У річницю його смерті земляки села Смолин та столичного Чернігівського земляцтва, дружина та рідні, представники Чернігівського району зібралися вшанувати його пам'ять відкриттям у центрі села меморіальної дошки.

СМОЛИНСЬКОГО МІНІСТРА

До складу делегації, очолюваної заступником голови Ради Товариства Тетяною Літошко, увійшли: керівники відділень земляцтва Андрій Пінчук, Андрій Жинський і Валерій Демченко, активісти Чернігівського відділення Володимир Купріяненко і Анатолій Коваль.

Пам'ятні заходи розпочали на сільському цвинтарі, де до могили, в якій спочиває вічним сном Микола Компанець, поклали квіти.

Він народився тут, тут пройшло його важке дитинство. Але природній розум, працелюбність вивели його на добрий життєвий шлях.

І тому ми вшановували пам'ять славетного сина Чернігівського краю, міністра хлібопродуктів УРСР, засновника та Почесного Президента Української зернової асоціації, мецената, благодійника.

На мітингу Смолинський староста Гончарівської ОТГ Іван Смирнов під час виступу подякував Миколі Прокоповичу за любов та добро, яке йшло із його серця до малої батьківщини, до своїх земляків.

Теплі слова на адресу одного із засновників Товариства "Чернігівське земляцтва" висловила перший заступник голови Ради Тетяна Літошко.

Освячення здійснив настоятель Свято-Миколаївської церкви отець Сергій.

І сталося диво: під час підготовки до відкриття меморіальної дошки піднявся вітерець і тканину, що тимчасово закривала дошку, скинув і перед присутніми з'явився у граніті портрет Миколи Компанця. Всі відзначили, що, можливо, він був у цю мить серед нас, і через свою природню скромність дав

зрозуміти, що він не може бути довго в тіні, коли зібралося стільки його односельців, колег та друзів.

Голова ради ветеранів галузі хлібопродуктів з Києва Володимир Почеп відзначив, що Микола Прокопович повинен був стати Героєм України, – адже саме він у незалежній Україні створив хлібну безпеку, та й перші танкери з українським зерном до держав світу пішли за його пропозицією.

Виступаючі Микола Петренко, Володимир Сидоренко, Володимир Купріяненко, Анатолій Коваль та інші згадували про конкретні справи Миколи Прокоповича з підтримки смолинців, чернігівців, побудову підприємств у Чернігові.

Своє віршоване слово славетному земляку присвятив не менш відомий смолинець письменник Василь Буденний.

Згідно офіційних паперів Миколі Прокоповичу у 2017 році виповнилося 80 років. У минулому році він, тяжко хворий, не полишав надії зібрати на свій ювілей всіх друзів. Але ще раніше Микола Прокопович відкрив свою таємницю, що мати у документах записала його народження у 1937 році, хоча біологічно він народився у 1938 році. Отже ми ще всі разом відзначили його 80-річчя із дня народження.

Прикро, що рідні нам люди залишають світ, але повертаються до нашого сьогодення меморіальними дошками, пам'ятниками. Вони назавжди залишаються на малій Батьківщині, щоб нагадувати нам про те, що відомою та великою людиною можна стати тільки люблячи своїх батьків, рідну землю та важку працю на довгій та незнаній ниві життя.

Андрій КУРДАНОВ

На третє інтерв'ю з академіком Анатолієм Корнійовичем Шидловським я ішов, як на перше побачення. З нетерпінням і відчутним хвилюванням. Ще б пак. Не кожного дня доводиться вести щиру розмову з такою людиною: знаним академіком Української та Нью-Йоркської академії наук, доктором технічних наук, лауреатом Державної премії України та ще багатьох всіяких премій, орденів та почесних грамот.

ТРИ ЮВІЛЕЇ академіка Шидловського, або Розповідь про мудру людину

До того ж, Анатолій Корнійович у першу чергу наш земляк, родом з Веприка, що у Бобровицькому районі. Того разу на свій 70-літній ювілей вчений розповів читачам у публікації "Нічні роздуми ювіляра" про своє дитинство й юність, про навчання у школі і вузі, про сім'ю і про своє захоплення. Академік навіть розкрив таємницю, чому він святкує свій день народження двічі на рік.

Того приснопам'ятного 1933 року у селі народилася майже сотня дітей, вижило двоє. Їхній далекий родич із сусіднього села якимось дивом заховав у погребі козу. Двічі на тиждень він приносив їм по чвертці молока, мама підмішувала

туди цвіт акації, спориш, якісь трави, цим і годувала малюка. При народженні його навіть не хотіли записувати. Казали матері: "Куда торопиться, все равно помрет." Толя родився 6 червня, а записали його 10 жовтня, лише через чотири місяці держава визнала його своїм громадянином, тому у нього тепер такий розтягнутий ювілей, рідня і друзі вітають у червні, як то є насправді, мама – скільки пам'ятає у дитинстві, завжди на 6 червня робила йому подарунок – труси на виріст. Математичні здібності – то від батька, любив він знаходити рішення найскладніших математичних задач. Бувало, зайдуть до Анатолія однокласники, а потім і

студенти, а батько їм і по задачі дає. Не всім вони були по зубах. А батько наче горішки розколював. У рідному Веприку його батька Корнія Гордійовича називали не інакше, як "мудрий". Батько все умів, з будь-якою роботою справлявся, міг і мудру пораду дати. Хоча освіти всього чотири класи. Якось у сусідньому селі крутили кіно, раптом зіпсувався двигок, і хто тільки не пробував його оживити – марно. Тоді послали за батьком. Він приїхав, щось покрутив, і за кілька хвилин кіно продовжувалось. Глядачі аплодували батькові. Від батькової слави і йому перепало. У селі й Анатолія стали називати "мудрим". Не випадково його нагородили саме орденом Ярослава Мудрого. А через десять років – наступний ювілей, наш герой наче і не змінився – був знову веселим і дотепним. У статті "Яскравий слід на землі або десять років потому" він розповів читачам про свою роботу, про те, як став відомим вченим.

Як він став видатним ученим? Так воно якось само собою вийшло, бо наукове середовище його мало цікавило. Студент вчився без трійок лише тому, що інакше стипендію не платили, хоча та стипендія лише сама назва. Доводилося підробляти. За відомою майже всім тодішнім студентам адресою – на товарній станції. Як розвантажував вагони, і досі пам'ятає. Найкраще було розвантажувати кавуни або щось істівне. Тоді й наїстися можна було вволю. Непогано – посуд, горілку, вино... але найгірше – вапно. Навіть вугілля не так страшно – від вугілля можна відмитися, а ось вапно так в'їдалося в тіло, що потім кілька тижнів чухаєшся немов від корости.

За його ініціативою та під його безпосереднім керівництвом (його мудрим керівництвом, як напівжартома сказав котрийсь з колег) було започатковано розробку енергетичної стратегії України на період до 2030 року та подальшу перспективу. І ось уні-

нисьньому жовтні Анатолій Корнійович відповідно відзначає черговий ювілей. Вченому зі світовим ім'ям виповнюється 85 років. Правда, не в жовтні, як про це скрізь написано, а 6 червня. Він, як і колись, дотепний, веселий, бадьорий.

85 років – вік поважний, і вже хотілося трохи відпочити від науки, від роботи, засідань, переговорів, ювілеїв. Інколи так хочеться взяти в руки рубанок і стругати якусь соснову дошку, насолоджуючись духмяними пахощами пралісу і живиці. А ще можна було б майструвати з тих дошок стільчики і дарувати їх друзям. Стільчики від академіка Шидловського. Хіба воно звучить гірше, ніж "меблі в стилі якогось там Людовіка?" Багато довелося б робити стільчиків, щоб обдарувати друзів, родичів і колег. Але хіба можна уявити Анатолія Корнійовича без роботи, без улюбленої справи? Він почесний директор інституту електродинаміки, радник Президента Академії наук України, має дві доньки.

Наталка – відомий вчений у галузі теоретичної електротехніки, зокрема аналітичних методів дослідження нелінійних та параметричних електричних кіл, доктор

технічних наук, член-кореспондент НАН України, молодша Тетяна – доктор медичних наук, доктор отоларингології, єдиний доктор фоніатрії. Онук Анатолій, син Наталії, кандидат медичних наук, автор трьох правнуків: Миколи – школяра 2 класу, Поліни – першокласниці і Варі –

їй перший рік. Дружина ювіляра Тамара Василівна Шидловська, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України працює – нікому лікувати людей.

Природа щедро обдарувала Анатолія Корнійовича талантом, батьки прищепили працьовитість і мудрість та любов до ближнього. Всього іншого він досяг самотужки наполегливою працею та бажанням здійснювати нові відкриття. У цьому й таїться талант славного ювіляра, що гідно продовжує рід Шидловських.

У нашому земляцькому реєстрі багато людей значних і помітних навіть на всеукраїнському овиді. Серед них і відомий громадський діяч, учений Олександр Пухкало, який відзначає в серпні 70-ліття від дня народження.

З роду козацького

Славний рід у нього, є ким похвалитися Олександру Григоровичу. Правда, якби не покійний батько Григорій Іванович, що після тривалого головування в рідних Пальчиках на Бахмаччині взявся за фундаментальне дослідження родослівної, то так би й залишалися козаки Пухкалі в мороці невідомості. А так через кілька років архівних пошуків з'ясувалося, що пракозак Степан Пухкало прибув під Батурин на запрошення самого Івана Мазепи як вправний гармаш, який не раз "пухкав" по ворогах України. А далі нові покоління прикрашали справами рідну землю. Так, як свідчать джерела, Іван Пухкало купив у сина славетного пасічника Петра Прокоповича дві тисячі вуликів, аби підтримати славу традицію бджолярів. А інше джерело повідомляє, що свого часу на хуторі Веселому в хаті Івана та Оксенії Пухкалів гостювали Тарас Шевченко з Пантелеймоном Кулішем. І воду пили з їхньої криниці, що й нині ще діє, і вітряком милувалися, який зараз бовваніє на пагорбі, виглядаючи туристів. Все це не могло не впливати на допитливу душу малого Сашка...

В нього було все, як у кожного з дітей повоєння. Були роботящі батьки: Григорій Іванович, пройшовши фронт, очолив колгосп і вивів його в передові – принаймні в Пальчиках в 1949 році загомоніло радіо, а наступного року з'явилася електрика, яку ще на мав і сусідній Батурин; мама Ганна Олександрівна гнула спину в ланці. А в хаті один за одним ставали на крило сини: довоєнний Микола, Сашко, Дмитро й Володька. На жаль, у живих лишаються тільки Олександр та Дмитро, що живе у Борзні. А щодо того, хто з них сягнув справжніх висот, то вдалося це зробити тільки Олександру Григоровичу.

Його житейський шлях склався традиційно для того покоління. Дитячі ігри "у війну" в недалекому пралісі, потай викочені з баштану кавуни, а передусім навчання в школі. Спершу в Пальчицькій семирічці, далі в середній в Городищі, куди треба було добиратися за сім кілометрів. Улюблені математика й фізика. Спроба вступити аж у Воронежський університет, хоча срібному медалісту можна було стукатися і в київський КПІ, куди прихляв батько. Відсів з абітурієнтів, рік праці в колгоспі, армійська служба в Білорусі і аж нарешті омріяний Шевченків університет у Києві, який і став на багато років другим рідним домом. Той вуз став йому й за свата – коли на другому курсі активний у громадському житті студент економічного факультету натрапив раптом на сяjne світло очей Ніни Веремійченко, що прибула навчатися з Нових Петрівців. Олександр Пухкало – член вузівського комітету комсомолу, на третьому курсі – член парткому, встигає тоді й одружитися. Далі вибір: або робота в ЦК комсомолу, або аспірантура. Потяг до науки переважив, бо не мріяв юнак про політичну діяльність. Добрий викладацький гарт у військовому училищі, де став доцентом. І навіть у тому відбірному товаристві не залишився непоміченим: перевівся до партійного обкому.

Саме там довелося Олександру Григоровичу підтверджувати тодішню крилату традицію: комуністи поперед. І сталося це в 1986 році, коли його серед інших послали в чорнобильське пекло рятувати мешканців. Вперше сталося це вже 30 квітня. Вдруге – де-що пізніше на вахті в Страхолиці. То було добра школа гарту, і тому цілком логічним був його перехід на роботу в партійний ЦК. Та через принциповість в оцінці діяльності тодішніх комуністів

мусив досить швидко полишити коридори найвищої влади й читати лекції з політекономії в обласній партійній школі. Трохи згодом вітер перемін заніс його в Московську райдержадміністрацію, де став заступником її голови Миколи Бідзілі. І знов доля винесла Пухкала на верхотуру – коли працював у адміністрації президента України. Коли ж почалися тертя з керівництвом, пішов балотуватися у Верховну Раду. І переміг у Ніжинському окрузі! Переміг суперників, обтяжених зв'язками та грошовими мішками. Переміг, щоб цілу каденцію працювати в комітеті закордонних справ заступником самого Бориса Олійника.

Після парламентського вулика вивався знову до улюбленої науки, до викладацтва. Він був уже своїм у Національній Академії державного управління, захистив у 2010 році докторську дисертацію. Нині ж професор Пухкало ще й голова профкому чималого колективу, а це справа клопітна й відповідальна.

Та була в його біографії ще одна подія, що тільки підкреслює його любов до малої батьківщини. Йдеться про те, що саме Олександр Пухкало за підтримки тодішнього чернігівського губернатора Петра Шаповала оприлюднив ідею створення нашого земляцтва, а трохи згодом став і одним із організаторів славних установчих зборів, де група поліщуків обрала керівництво: голова земляцтва П. Мисник, перший заступник О. Пухкало, секретар – Тетяна Літошко. З цього ми й почалися. Згодом він очолив і Бахмацьке земляцьке відділення, ще раз підтвердивши відданість Сіверщині...

Не пас задніх наш ювіляр і на родинному полі. Виховали з дружиною двох синів Володимира та Юрія, а ті в свою чергу подарували дідові з бабусею аж п'ятірку внуків. А це вже продовження козацького роду Пухкалів, це вже його безсмертя.

Леонід ГОРЛАЧ

Світла душею людина – наш славний земляк Анатолій Собора. Зрештою, і зовні не даси цьому генералові сімдесят літ. І це після всього пережитого, перенесеного від нелегкого дитинства у селі Халимонове біля Бахмача до нинішньої служби на славу недавно народжених Збройних Сил України, після армійських буднів то на Харківщині, то в Баку чи на Забайкаллі, особливо ж у далеких краях, коли довелося виконувати миротворчу місію уже як представнику незалежної держави Україна.

А все починалося з доброї волі незабутніх батьків. Його головний наставник Іван Степанович був знаним механізатором, який, як і мати Віра Максимівна, понад усе шанували чесну роботу. Недарма донині Анатолій Іванович любить згадувати, як батько говорив: "Що посієш, те й збереш". От і його син прагнув усе життя сіяти добро серед людей, незважаючи на те, що за призначенням вояків не назвеш сівачами. Та й сам іменинник був у роду єдиним військовим, хоча з захопленням дивився на односельчан, які приїздили у відпустку в армійських одностроях. Зрештою, не вийшло з нього сільського механізатора, зате танки він полюбив. Тому після строкової служби в армії й подався до Харківського гвардійського училища Академії бронетанкових військ.

Він не мав так званого "штовхача", який би щедро прикріпляв офіцерські зірки на погони, селянське походження не сприяло цьому, зате впертість у досягненні чергових вершин та дивовижний товариський характер, поєднаний з відповідальністю перед друзями, сприяли офіцерові у кар'єрному зростанні. Так він досяг і посади начальника штабу військ КДБ СРСР. Здавалось би, перспективному генералу підкорився армійський Олімп.

Мав пристойну квартиру у Москві, мав величезні можливості панувати на безмежних просторах тодішньої імперії. Та сталася історична подія, яка поклала хрест на імперію. А тут горезвісне ГКЧП, а тут звістка з рідної Чернігівщини, що тяжко захворіла любя мама. І Анатолій Іванович

пішов із заявою до тодішнього верховного чекіста Крючкова з проханням відпустити на волю. Здивований і знервований зверхник на-

СОБОР Його душі

магався утримати Собору на службі, ваблячи великими службовими перспективами, але Анатолій Іванович заявив: "Мама мені дорожча за будь-які ваші службові посули". Не сказав тільки, що він уже бачив рідну Україну незалежною державою, якій і хотів присвятити подальше життя. Бо не бажав міняти Вітчизну на кар'єру.

Так і повернувся Анатолій Собора додому. Повернувся не тільки доглядати стареньких батьків, а й дбати про мир і спокій у кожній українській хаті. Щоправда, побачив і те, що вже

не лягало на душу спокійним мазком, побачив зруйновані вщент колишні прекрасні приміщення ферм у рідному селі, занедбані школи й клуби по інших селах, безробітних селян і хвалькуватих новітніх земельних латифундистів. Але він розумів, що все це, як і розкішні особняки нуворишів, тимчасове, є великий український народ із глибокою історією, який треба комусь боронити. І, зрештою, після певних пошуків (вони привели його навіть на посаду заступника директора Національного музею архітектури і побуту у Пирогові), знайшов застосування своїм знанням у новітніх українських Збройних Силах.

Якраз після загарбання Криму російськими окупантами з Феодосії було перебазовано до Чернігова унікальний центр, який займався удосконаленням зброї. Саме туди і запросили Анатолія Івановича. Вже тривалий час він перебуває на дещо незвичній для себе роботі, але й там зумів знайти застосування своїм практичним знанням. Добре, що потрапив під талановите керівництво доктора технічних наук Володимира Башинського і нещодавно, незважаючи на поважний вік, захистив кандидатську дисертацію. А ще він радий з того, що разом з колективом досяг того, що малозрозумілий центр перетворився у Державний науково-дослідний інститут випробування зброї та військової техніки.

Щойно його любому батькові Івану Степановичу минуло 100-ліття. Зрозуміло, що за всіма законами природи не міг би він, сільський механізатор, привітати сина ще з одним успіхом. Але подумки він, мабуть, і з небесних верховів радіє за свого генерала. Він поки що єдиний серед Собор. Хоча син Володимир уже полковник Української армії і успішно служить в Генштабі ЗС. А донька Світлана трудиться у військової пресуратурі.

Тож недарма хтось колись у старі часи дав їхньому роду прізвище Собора. Бо вони таки справді живуть заради того, щоб рідна Україна сяяла серед інших народів, як благословений Господом Собор.

Леонід ГОРЛАЧ

У день святого Пантелеймона небайдужі українці традиційно зібралися в Історико-меморіальному музеї-заповіднику "Ганнина Пустинь", розташованому на хуторі Мотронівка Борзнянського району, щоб вшанувати пам'ять свого видатного земляка Пантелеймона Олександровича Куліша.

“Зовсім інша була б річ, якби ми єдиними вустами і єдиним серцем трудилися над пробудженням суспільно-національної свідомості країни”, – ці слова великого українця викарбувані на його могилі. Похований український мислитель тут же, в "Ганниній пустині", де понад століття тому обірвалося його земне життя. Біля Пантелеймона Куліша, на батьківському дворі знайшли свій останній спочинок його вірна дружина і соратниця, письменниця Ганна Барвінок та її брат – громадсько-політичний діяч, редактор журналу "Основа" Василь Білозерський. До пам'ятних хрестів діячам української культури того дня гості поклали квіти.

Заупокійну літію на могилах Кулішів-Білозерських відправив настоятель Катерининської церкви Чернігова протоієрей Роман Кінік. Крім того, священник звернувся зі своїми роздумами про Пантелеймона Куліша, зазначивши, що, на жаль, нині у важкий для України час нам, українцям, не вистачає тієї єдності, про яку говорив понад століття тому Пантелеймон Куліш. Але разом з тим пан Роман висловив оптимістичну думку про те, що ми нарешті будемо мати помісну церкву

Заступник голови Чернігівської обласної державної адміністрації Наталія Романова, відкриваючи пам'ятне дійство, зазначила, що з цього дня,

9 серпня 2018 року, український народ починає на державному рівні святкувати 200-ліття з дня народження Пантелеймона Куліша. А ще вона порівняла цю неординарну постать української культури із зіркою, світло якої навіть після того, як її не стане, ще довго зігріватиме людей. Тож і Пантелеймон Куліш через багато років молився за свій народ українською мовою.

Депутат Чернігівської облради Анатолій Хавило вважає, що Пантелеймон Куліш був справжнім націоналістом у хорошому розумінні цього слова (не потрібно плутати з нацизмом).

Голова Борзнянської райдержадміністрації Віра Проскура також нагадала, що Пантелеймон Куліш зробив вагомий внесок у розвиток української культури, зокрема переклав українською мовою Біблію, розробив правопис, який увійшов в історію як "кулішівка".

Пані Віра згадала також ще одного земляка – Івана Плюща, який відійшов у інші світи чотири роки тому. Саме йому борзнянці та і вся Україна завдячують нинішнім Історико-меморіальним музеєм "Ганнина Пустинь", який було створено в 2000 році з ініціативи та з допомогою тодішнього голови Верховної Ради України та письменниці Лесі Оленівської, яка, до речі, доклала чимало зусиль, до того, щоб відбулося святкування на державному

У "Ганниній пустині" вшанували пам'ять Пантелеймона Олександровича КУЛІША

рівні 200-ліття Пантелеймона Куліша.

Олег Проценко також пишається тим, що і він є земляком великого українця Пантелеймона Куліша. Рідне село Олега Олександровича Любомудрівка розташоване зовсім неподалік від Оленівки. А взагалі, давній рід Проценків походить із Борзни. Історія родоводу Проценків, викладена у книзі "Проценки Любомудрівські – рід козацький", яку написав лауреат Шевченківської премії, член Чернігівського земляцтва Леонід Горлач. Цю книгу і подарував Музею пан Проценко.

В дійстві взяли участь поетеси Ніна Шаварська та Валентина Павленко.

Після урочистих промовців імпровізованою сценою надовго заволоділи і зачарували усіх присутніх на святкуванні 199-річчя з дня народження Пантелеймона Куліша академічний ансамбль пісні і танцю "Сіверські клейноди" Чернігівського обласного філармонійного центру (художній керівник та головний диригент заслужений діяч мистецтв України Сергій Вовк) та аматори сцени Борзнянського району, серед яких – ансамбль "Супер бабусі" районного Будинку культури.

Під час вшанування пам'яті Пантелеймона Куліша гості "Ганнинієї пустині" могли помилуватися, а то й придбати вироби майстрів декоративно-прикладного мистецтва Чернігівщини, путівники чернігівських музеїв, продукцію провідних фірм краю, а також здійснити екскурсію територією Музею.

Алла ТОПЧІЙ
Світлини Лесі Остапенко

Ріпки вшановують

Заходи з нагоди 75-ї річниці вигнання нацистських окупантів з Ріпкинщини, дня селища Ріпки та 95-ї річниці утворення Ріпкинського району, що відбулися в центрі селища, відвідали керівник Ріпкинського відділення землярства Олександр Литвин, Володимир Федяй, Олександр Кураш.

Свято розпочалося із святкової ходи до парку Слави, де відбувся мітинг-реквієм "У серці пам'ять жива". Привітати жителів Ріпок зібралися ветерани війни та воїни АТО, керівництво району та селища, школярі та громадськість. Присутні вшанували пам'ять полеглих захисників і визволителів покладанням квітів до братських могил та хвилиною мовчання.

Продовжились урочистості у парку відпочинку селища, де розгорнувся осінній ярмарок за участю територіальних громад, підприємств, закладів освіти, сільгоспвиробників та медоварів. Відбулися флешмоби за участю учнів Ріпкинської ЗОШ I-III ст. №2, Ріпкинської гімназії, показові виступи вихованців Ріпкинської ДЮСШ "Колос" з дзюдо та боксу та концерт за участю народного хору Чернігівського обласного філармонійного центру. З привітанням від земляків виступив О. Литвин.

Олександр ЛИТВИН

21 вересня жителі відзначали 310-у річницю заснування селища та 75-у річницю з дня його визволення від нацистської окупації.

Радіє Радуль

Заходи розпочалися біля монумента воїнам-визволителям на військовому захороненні в центрі селища з встановлення, відкриття та освячення нової меморіальної таблички з уточненими прізвищами воїнів, які полягли смертю хоробрих під час форсування Дніпра біля селища в жовтні 1943 року та були поховані в братській могилі біля Будинку культури.

Нова меморіальна табличка була виготовлена за кошти Олександра Асадчева, привезена та встановлена у підніжжя монументу ним особисто за сприяння директора Радульської загальноосвітньої школи О. Ходоса.

Настоятель Радульської Свято-Покровської православної єдиновірної церкви протоієрей Михайло відслужив заупокійну літію та освятив меморіальну табличку.

Святкування Дня Радуля почалося з урочистого зібрання. Біля Будинку культури зібралась молодь селища, старожили, а також мешканці сусідніх сіл: Новосілок, Лопатней та х. Переділ. Учні Радульської загальноосвітньої школи розмістили на столах виготовлені власноруч смаколики, фрукти і овочі, композиції з квітів та ягід тощо. На площі розмістили виставку фотографій, які відображають культуру, побут, традиції та архітектуру сучасного Радуля.

Виконуюча обов'язки селищного голови Г. Руденкова привітала мешканців зі святом, зробила невеличкий екскурс в історію. Всі учасники церемонії хвилиною мовчання вшанували пам'ять земляків, які загинули під час Другої світової війни, та воїнів, які наклали головами під час форсування Дніпра у 1943 році. Прикордонники прикордонного посту "Радуль" покладали траурний вінок.

На церемонії виступили директор школи О. Ходос, учасниця Другої світової війни Тамара Леонова, голова правління Українського благодійного фонду пошуку "Пам'ять" М. Крисько. Діти співали патріотичних пісень, читали вірші на військову тематику, танцювали. Із великим захопленням всі присутні сприйняли вірші про Радуль, які декламував автор наш земляк Григорій Казазаєв.

Олександр АСАДЧЕВ
Фото автора

Він народився 16 жовтня 1928 року в селі Семаки Любецького району у родині службовця Віктора Михайловича та домогосподарки Ольги Сидорівни Федяй.

Батько ювіляра пройшов важкий шлях від помічника садівника у панському маєтку в селі Пересаж до службовця виконкому Любецької волості, пізніше працівника районної МТС.

З дитячих років Володимир Вікторович відчув потяг до знань. У семирічному віці розпочав навчання в Семаківській семирічній школі. Проте через окупацію Чернігівщини німецько-фашистськими загарбниками завершити шкільне навчання довелось лише навесні 1947 року. Того ж року він вступив до Чернігівської фельдшерсько-акушерської школи, яку успішно закінчив у 1950 році та був направлений у Чортківський район Тернопільської області, де три роки пропрацював завідувачем фельдшерсько-акушерського пункту.

Та все ж таки захоплення історією та любов до рідного краю взяли гору. Восени 1950 року Володимир Вікторович вступив на заочне відділення історичного факультету Львівського державного університету ім. І. Франка, а згодом повернувся на батьківщину. У 1954 році одночасно з навчанням розпочав педагогічну діяльність у середній школі селища Радуль, в якій пройшла вся його трудова діяльність на посаді вчителя історії.

У Радулі зустрів своє кохання – Ненілу Михайлівну Сташкову, з якою одружився і в любові прожив до її

смерті. Разом вони виховали сина Олександра та доньку Ольгу, які подарували їм трьох онуків.

За час своєї педагогічної праці Володимир Вікторович прищепив сотням учнів любов до історії рідного краю, а також до археологічних досліджень його минувшини.

Починаючи з 1958 року, впродовж п'ятнадцяти років учні під його керівництвом систематично обстежували навколишню територію від Радуля до Любеча вниз по Дніпру та до Кам'янки – вгору по Дніпру на предмет

артефактам вдалося на науковому ґрунті з'ясувати, в які часи та яким чином відбувалось заселення людиною території навколо Любеча та Радуля. До часу проведення цих досліджень науковцям практично нічого не було відомо про життя людей на зазначеній території у дописемний період.

Неабиякі організаторські здібності Володимира Вікторовича найяскравіше, мабуть, проявилися під час створення в селищі Радуль історико-краєзнавчого музею, який пізніше був перепрофільований у музей Героїв Дніпра.

Під його керівництвом учні старших класів збирали артефакти, бойове спорядження, що залишилося після жорстоких боїв під час форсування Дніпра біля селища Радуль у 1943 році, записували спогади ветеранів війни, долучали до музейних експонатів обмундирування та нагороди своїх рідних і близьких тощо.

Керуючи музеєм, Володимир Вікторович підтримував тісну співпрацю з Радянським комітетом ветеранів війни, зокрема, із заступни-

ком голови комітету Героєм Радянського Союзу, генерал-полковником Іваном Кузовковим, який під час форсування Дніпра біля селища Радуль командував 69-ою стрілецькою дивізією.

Характерною рисою Володимира Вікторовича завжди була його дивовижна, працездатність. Вже після закінчення майже 36-річної педагогічної діяльності він не залишився осторонь суспільного життя – продовжував керувати музеєм Героїв Дніпра, понад десять років очолював організацію ветеранів Другої світової війни селища Радуль. Як керівник ветеранської організації активно спів-працював із Ріпкинським відділенням Чернігівського земляцтва в Києві у питаннях відновлення та збереження історичної пам'яті про рідний край, патріотичного виховання молоді.

Від імені всіх вдячних учнів, членів Ріпкинського відділення земляцтва щиро вітаємо Вас із 90-річчям від дня народження. Нехай ніколи не покидають Вас радісний настрій і бадьорість, а любов і шана близьких та друзів будуть опорою Вашого довічного життя.

**Олександр АСАДЧЕВ
Володимир ФЕДЯЙ**

Осіянный любов'ю

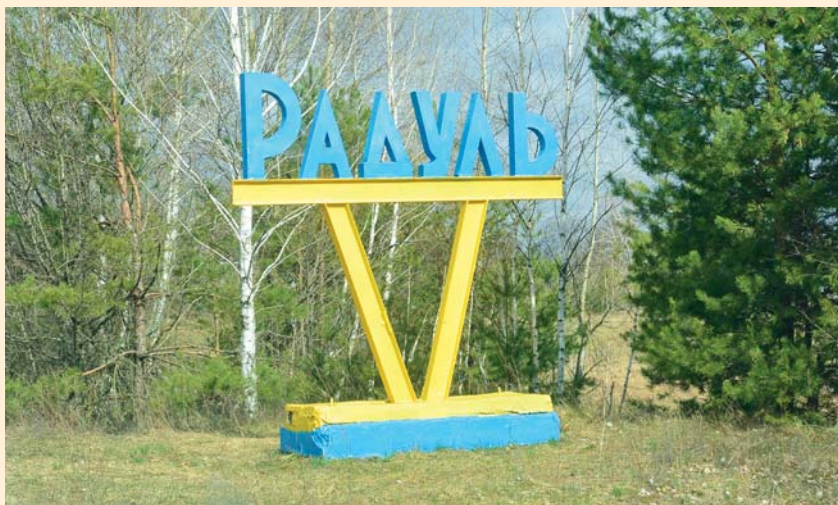
У селищі Радуль Ріпкинського району, що розташоване на мальовничому березі Дніпра, мешкає педагог за покликанням, історик, краєзнавець, археолог, який 36 років свого свідомого життя присвятив вихованню молоді – Володимир Вікторович Іногда.

виявлення археологічних пам'яток.

За результатами цієї роботи у 1973 році в збірнику "Археологія", була опублікована наукова стаття за авторством Володимира Вікторовича "Археологічні пам'ятки поблизу с. Радуль на Чернігівщині".

Наукова цінність проведених Володимиром Вікторовичем разом зі своїми учнями археологічних досліджень є досить значною. Завдяки знайденим

ІМЕННИ Чернігівського району

Саме у 1923 році він утворився як адміністративно територіальна одиниця. Нині ж це найбільший район нашої Чернігівської області. Тому не дивно, що до обласного філармонійного центру на святкування річниці його створення прийшло багато трудівників та ветеранів праці.

Голова Чернігівської райдержадміністрації Віктор Корж у своєму виступі відзначив, що нам є чим пишатися: насамперед, багатою історією, насиченою яскравими подіями, численними пам'ятками історії та культури багатьох епох, видатними постатями різних років. Багато земляків з Чернігівського району своїм талантом та активною діяльністю розбудовують сучасну Україну. Щодо сьогоднішнього то керівник району відзначив, що у районі розвивається промисловість та сільське господарство, у школах, завдяки реформі освіти, з'являється нове обладнання та інтернет, а по темпах децентралізації він перший в області.

З цією поважною датою причетних до творення його історії та сьогоднішнього від імені Чернігівської обласної державної адміністрації привітала заступник голови Наталя Романова, заступник голови обласної ради Арсен Дідур та голова Чернігівської районної ради Олександр Ларченко.

Під час святкування 46 керівникам сільських громад Віктор Корж вручив пам'ятну відзнаку. Президентську медаль "За працю і звитягу" одержав керівник сільгоспідприємства із с. Анісів Юрій Стельмах, а грамоту Кабінету Міністрів України керівник сільгоспідприємства із смт. Михайло-Коцюбинське Леонід Климчук. Понад 240 відзнак від обласної та районної влади були вручені освітянам, медикам та працівникам промисловості, які досягли у своїй роботі особливо великих успіхів.

Вітали присутніх аматорські хорові колективи Чернігівського району та творчі колективи Чернігівського обласного філармонійного центру. Також у фойє філармонії діяла виставка картин від Чернігівського обласного художнього музею ім. Г.Г. Галагана, виставка краєзнавчих видань Чернігівської центральної районної бібліотечної системи та творчі вироби учнів району.

Анатолій КОВАЛЬ,
заступник голови відділення

На ГОСТИНАХ

14–16 вересня 2018 року делегація Новгород-Сіверського відділення земляцтва відвідала Чернігівську область. До складу делегації увійшли Галина Кокта, Геннадій Сажин. Очолював делегацію голова відділення Микола Засульський.

По приїзді до Чернігова відбулись перемовини членів делегації з представниками Чернігівської ТПП стосовно співпраці щодо надання членам земляцтва консультативних послуг.

Під час перебування в Новгород-Сіверську делегація взяла активну участь у заходах Дня міста, присвячених 75-й річниці визволення від фашистських загарбників. Голова осередку розгорнув виставку своїх авторських світлин "Пори року", яка викликала великий інтерес у мешканців і гостей міста. Також відбулися продуктивні робочі зустрічі з головою Новгород-

Сіверської районної ради В'ячеславом Кауфманом, міським головою Олег Бондаренком та іншими посадовими особами. Були обговорені практичні кроки щодо участі у проектах по залученню інвестицій, розглянуті питання щодо сучасного економічного стану Новгород-Сіверщини, перспективи його розвитку, окреслені напрямки подальшої співпраці.

Делегація також відвідала с. Грем'яч, де Будинку культури були передані витратні матеріали до оргтехніки. З директором Будинку культури М. Ткаченко обговорені питання подальшої співпраці по збереженню культурної та історичної спадщини.

Наш кор.

Політичні етюдики

Передвиборні настанови висуванцеві

1. Запам'ятай (це знають і дурепи): не всякого ми висуваємо в нардепи, а тільки здатних уникать халепи.

2. Парламентуючи, що треба, те й кажи, аби ніхто не помічав олжи, – недоторканністю своєю дорожи!

3. А головне – не думай про моральність: як збочишся на совість чи гуманність, – тоді навіщо нам твоя недоторканність?!

Застереження критику

Критикуй та не кажи, що при владі є ханжі (хоч насправді там усе є – і ханжі, і фарисеї), бо заріжуть без ножа їх облуда та олжа.

Гречка і звичка

Раніше у гречку скакати вважалося гріховною звичкою, а нині всьому лекторату ту гречку під вибори пичкають, аби в депутати проскочити, а ви це вважайте, як хочете...

Доленосні Віхи локшини

Петляючи протореною стежкою, повисла локшина на виборці сережкою та ще й проклала битий шлях в нардепи для вилупка із аферистів Гепи.

Правоборець

Усе життя боровся він за право на краще, повноцінніше життя. Нарешті ніби виборов те право – тепер є право, а нема життя...

Політичний філософізм, близький до побутового

Казав один поважний чоловік, галмучи сучасників нападки: Цінують нас, допоки ми живі, а мертвих поцінують хай нащадки, якщо ми їх залишим по собі...

Передвиборчий заклик вівчара

(Просто байка)

Відкиньмо чвари й суперечки, і всі в Отарі будьмо заодно – тоді для кожної Овечки здобудем разом

Золоте Руно!

Мораль: хай вірує наївниця-Вівця в Руно, що їй Вівчар пообіцяв!..

Будемо змінювати життя на краще!

(Байка без моралі)

Ось як будемо при владі – будуть статки небували: буде й сало в шоколаді, буде й шоколад у салі!

Оптимізм

Попавшись в пастку, Мишка пропищала: – Отут я вже нанюхаюся сала!..

Взірець

Квач Пензлика любив повчати: – Повчився б, синку, у Квача ти!..

Цілеспрямування

Капусті Заєць гриз голову: – Ти бійся не мене, а Вовка.

Заклик

У пазурах Орла кугикав Півень: – Рівняймося, Кури, на Орлиний рівень!

Жертва моди

Про колір Дині мріяв Огірок: став, як вона, жовтіти – й геть ізжовк...

Казкова історія

Вовк завжди вважався Старшим Братом Козі й Семи її Козенятм.

Гриць ГАЙОВИЙ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
“Чернігівське земляцтво”
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02002, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкарєв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор Ганна Скрипка.
Комп'ютерний набір Ганна Скрипка.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства “Чернігівське земляцтво” в м. Києві у КП “Редакція журналу “Дім, сад, город”.
Тираж 1100.